زنـان ظرفیـت مهمـی بـرای اثرگـذاری و بیـدار کردن جامعه دارند

7 دی 1402

برنامه گفت و گوی ویژه خبری شبکه خبر سیما با حضور خانم **سمیه سادات حسنی حلم؛ کنشگر حوزه زنان** و خانم **عاطفه سعیدی نژاد؛ مسئول شبکه ملی نهضت پیشرفت بانوان** و با حضور مهمان تلفنی **خانم پوران ولویون؛ فعال اجتماعی** به بررسی مسئولیت‌های اجتماعی- سیاسی زنان و نقش آفرینی آنان در انتخابات پیش رو پرداخت.

سؤال: شبکه نهضت پیشرفت بانوان با چه بانوانی سر و کار دارد و نقش و اثرگذاری تبیینی که می‌تواند داشته باشد در مواجهه با این بانوان کشورمان چیست؟

سعیدی نژاد: شبکه نهضت پیشرفت بانوان، شبکه‌ای است برای توسعه کنشگری بانوان در امور فرهنگی، اجتماعی و برای تعریف نقش‌های مهم بانوان در مسیر پیشرفت اسلامی- ایرانی. ما دنبال این هستیم؛ در واقع گفتمان سازی داشته باشیم در فضای عمومی بانوان مبتنی بر نقشی که زن امروز در اقشار مختلف و در طبقات مختلف از زن خانه دار ما، از دختران عزیز ما، از زنان فرهیخته و تحصیل کرده ما؛ هر کدام از این عزیزان نقشی را در پیشرفت اسلامی- ایرانی می‌توانند بر عهده بگیرند. نهضت پیشرفت بانوان متکفل و عهده دار گفتمان سازی این نقش مهم و مؤثر است و این نقش و جایگاه را در جامعه جاری و ساری کند.

سؤال: چطور؟

سعیدی نژاد: ما ظرفیت‌های مختلفی از بانوان را در طرح‌های مختلف و راهبردی در عرصه جهاد تبیین، در عرصه کنشگری در تربیت دختران دخیل کردیم، بعد از انقلاب اسلامی الحمدلله زن امروز ما از خیلی بندها رها شد. امروز حضرت آقا فرمودند نگاه غرب این است که زن را در بند سودجویی و لذت جویی قرار دهد و الحمدلله که در نگاه متعالی انقلاب اسلامی زن را از این بندها و خباثت‌ها بیرون آورد. شاید ما حضور پررنگ زن‌ها را اولاً در پیروزی انقلاب اسلامی جدی داشتیم، در حضوری که خود زنان در راهپیمایی‌های پیروزی انقلاب اسلامی داشتند، حضور جدی و مؤثرشان در پشتیبانی جنگ در هشت سال دفاع مقدس. پس از دوران سازندگی خیلی مسیر و میدان تعریف شده‌ای برای ایفای نقش بانوان نداشتیم و این خود یک خلأ هویتی در جریان بانوان ایجاد کرد.

سؤال: در انتخابات چگونه می‌توانند نقش آفرین باشند؟

سعیدی نژاد: یکی از فرصت‌های مهم تاریخی نظام؛ همیشه در برهه‌های انتخابات است. انتخابات فرصت بصیرت اجتماعی و بیداری اجتماعی است و اتفاقاً زنان ظرفیت مهمی برای اثرگذاری و بیدار کردن جامعه دارند از طریق فرصت‌هایی که در خانواده دارند. زن می‌تواند اثرگذار باشد بر همسرش، فرزندانش و محیط پیرامونش، یعنی ما نباید حضور زن را در خانواده فقط یک مفهوم، یک حضور حاشیه‌ای و بی تأثیر و غیرتاریخ ساز معنا کنیم؛ تصویری که خود حضرت آقا درباره زن شرقی ارائه می‌دهند. کسی که الگوی سوم است؛ نه تعریف زن شرقی دارد و نه تعریف زن غربی، زنی است که در محور، مرکز و بطن است و می‌تواند اثرگذاری خود را در خانواده طوری تعریف کند در ارتباطات با همسایگانش، محیط پیرامون و فامیلش که بزرگ‌ترین اثرگذاری اجتماعی خود را از بطن خانه شروع کند و در واقع خانه اش محیط بزرگ‌ترین اثرگذاری‌ها و تحولات اجتماعی شود.

سؤال: اثرگذاری زنان از خانواده شروع و در یک اجتماع گسترده به نام کشور؛ بزرگ‌تر و تعریف می‌شود، آن چیزی که امروز رهبر معظم انقلاب اسلامی بر آن تأکید کردند یعنی نقش آفرینی زنان در عرصه انتخابات، از نگاه شما چرا این تأکید شد؟

حسنی حلم: اکثراً در بحث انتخابات وقتی صحبت می‌کنیم، در آن حق و تکلیف اجتماعی و مشارکت سیاسی بانوان بیشتر نظرمان در بحث رأی دادن است و گاهی به کاندید و نامزد شدن در آن مواضع انتخابات هم توجه می‌کنیم. امروز رهبر انقلاب خیلی فراتر از این نگاه داشتند و برای من خیلی جذاب بود. بر خلاف بعضی جوامع سنتی که می‌گویند خانم‌ها خیلی در تشخیص موفق نیستند، حضرت آقا امروز اشاره‌ای داشتند به این که خانم‌ها تشخیص دقیق تر، جزئی‌تر و درست‌تر دارند، خیلی برای من جالب است، این یعنی فراتر از این که آن‌ها می‌توانند به عنوان یک شخص اصیل مثل آقایان کاندید شوند، خودشان را در معرض انتخاب شدن قرار دهند و همچنین تکلیف رأی دادنی که دارند و همچنین؛ هم حق، تعدد و تکلیف، چون ما حقوقی‌ها عادت داریم هر حقی را کنار هر تکلیفی بگذاریم، یعنی اگر بگوییم تکلیف است بدون حق امکان پذیر نیست و اگر حق است بدون تکلیف، ولی در کنار آن می‌فرمایند؛ در کنار این که خانم‌ها در وظیفه شخص اصیل وظیفه دارند این است که باید اهالی خانه را ازجمله همسر و فرزندان را تشویق کنند که رأی دهند و البته رأی درست؛ و نکته جالب‌تر این است که

من خود سعی می‌کنم خیلی منصفانه نگاه کنم. ما سال‌های قبل از انقلاب شاید خانم‌ها خیلی استثنائاً نمی‌توانیم بگویم هیچ، اما خانمی که اظهار نظر سیاسی کند و حداقل این عموماً بین خانم‌ها رایج نبود، اما الآن دور و اطراف خودمان را ببینیم، همه خانم‌ها حتی در روستاها، حتی خانم‌های سالخورده که شاید تحصیلات عالیه هم نداشته باشند اظهارنظر سیاسی می‌کنند و جالب است که گاهی اوقات تحلیل‌های آن‌ها از من و شما درست‌تر در می‌آید و من فکر می‌کنم این دقت و توجه رهبر انقلاب به این که به هر حال از وسعت دید خانم‌ها غافل نشویم و این که آن‌ها می‌توانند در تشخیص درست تر، جزئی‌تر و دقیق‌تر کمک کنند که ان شاء الله فضای انتخاب شدن، فضای بهتری باشد.

سؤال: به نظر شما سهم زنان در مجلس چقدر است؟

سعیدی نژاد: یکی از نکاتی که به درستی رهبر انقلاب به آن پرداختند بحث پذیرفتن مناصب مدیریتی توسط زنان است، شاید متأسفانه بر خلاف نظر ایشان، ما امروز در مجموع ظرفیت‌های حاکمیتی، دولتی و ... خیلی این ایفای مسئولیت را نمی‌بینیم، آن هم به خاطر این که شاید یک جاهایی نگاه مردانه غالب است. خیلی جالب است قرآن در کنار مجموع حکمرانانی که در قرآن مطرح می‌شود، فردی مطرح می‌شود به عنوان ملکه سبا یعنی چنین جایگاهی دارد ملکه سبا که اتفاقاً در برهه‌ای از تاریخ که ایشان در جریانی که با حضرت سلیمان نبی پیش می‌آید، مشاورینش نظر دیگری داشتند و مشاورینش ایشان را به جنگ دعوت می‌کنند ولی خود ایشان با درایتی که داشتند هم کشور را از نابودی حتمی نجات می‌دهند و هم این که مسیری برای جامعه توحیدی شدن آن ظرفیتی که ایشان فراهم کرده بودند، فراهم می‌کنند. این یعنی زن اگر در جایگاه اثرگذاری جدی گرفته شود، اتفاقاً قدرت تدبیر و انضباطی که در فضای مدیریتی دارد شاید از مردان بسی جلوتر باشد.

سؤال: الآن چقدر این نگاه وجود دارد و یا چطور اصلاح شود؟

سعیدی نژاد: اگر کشورمان مدعی است امروز که ما ظرفیت بانوان را در جای خود جدی نگرفتیم و استفاده نکردیم و این نگاه را جدی بگیریم که فعال کردن ظرفیت بانوان اولاً توسط خودشان قابل انجام است، ما احتیاج داریم ظرفیت‌هایی از بانوان در سطوح کلان مدیریتی باشند که فرصت سازی کنند برای بقیه، چون خودشان هم مسلط هستند، هم مطلع هستند و هم نزدیک هستند به جریانات مختلفی که در فضای بانوان نیاز به رسیدگی دارد و این فرصت باید در اختیار بانوان گذاشته شود.

سؤال: کجا زنان ورود پیدا کردند بهتر از آن موضوعی که مربوط به خودشان بوده حل شده، با توجه به این که در حوزه زنان فعالیت دارند؟

حسنی حلم: ما در کنار این که می‌گوییم حق خانم‌هایی است که توانمندی را درون خود احساس می‌کنند، در کنار آن تکلیف است. هرچند که رهبر انقلاب در برهه‌های مختلف در بحث مشارکت سیاسی و مشاغل مدیریتی تأکید داشتند ولی حواسمان باشد ایشان امروز هم مجدد رد کردند این که شما سؤال فرمودید چند درصد و آیا سیستم موجود مناسب است؟ ما تأکید نداریم مثل دنیای غرب یا برخی از گروه‌های سیاسی داخل کشور که به عنوان مثال باید ۵۰ درصد مثلاً یا ۳۰ تا ۴۰ درصد حتماً خانم باشند در مشاغل مدیریتی، چرا؟ من به عنوان کنشگر تأکید می‌کنم به حضور خانم‌ها در آن مجامع مدیریتی از

آن جا ببینیم نصفی از بدنه جامعه؛ خانم‌ها هستند، آیا می‌شود بدون این که شناخت داشت به مسائل زنان، برای زنان تصمیم گرفت؟ ما اگر تعداد شاغل‌های خانم را به عنوان یکی از آمار توسعه در نظر بگیریم، من با این مخالف هستم. ولی کجا تکلیف است؟ کجا باید اصرار کنیم که حتماً خانم‌ها حضور داشته باشند؟ به غیر از مباحث اجتماعی که گاهی خانم‌ها بالاجبار مجبورند، در مجامع تصمیم گیری گاهی آقایانی هستند که فرض را بر عالم بودن و منصف بودنشان می‌گذاریم، یعنی بر فرض این که این دو شرط برای آن‌ها محقق شده، شناختی از عالم زنانه، مشکلات زنان، مادران و خانم‌ها ندارند و وقتی شناخت نباشد، اصلاً این اتفاق نمی‌تواند بیفتد که در مورد مسائل زنان تصمیم بگیرند. گاهی ما وقتی صحبت می‌کنیم توسط خیلی از آقایان متهم می‌شویم به این که می‌گویند نه اصلاً این طور نیست، شما احساسی هستید. می‌گوییم، چون شما این احساس را درک نمی‌کنید.

سؤال: پس زیاد از این صحبت‌ها شاید در موضع کاری تان هست؟

حسنی حلم: دقیقاً ما متهم می‌شویم به سیاه نمایی واقعیت؛ به خاطر این که آن‌ها درکی از واقعیت و مشکلات زنان ندارند، سر بحث لایحه کرامت یا در پرانتز؛ منع خشونت، چون خیلی از دوستان شاید آن عنوان جدیدش را فراموش کرده باشند ما متهم می‌شدیم به سیاه نمایی، چرا؟ چون آقایان در آن فضای درکی نیستند، شاید منِ خانم الحمدلله، هم به لطف خدا و هم با تعابیر، شخصاً دچار این مشکل نیستم ولی دارم می‌بینم و برایم ملموس است، یعنی وقتی خانمی می‌آید شکایت می‌کند در محاکم و می‌بینم مشکلات خانم‌ها را، این درک من از شرایط موجود خیلی بیشتر از درک و تأکید می‌کنم حتماً خانم‌ها در مجلس تعدادشان باید بیشتر از این باشد و علاوه بر مجلس، تشخیص مصلحت، شورای عالی قضایی، مجلس خبرگان در همه مجامع تصمیم گیری که متأسفانه ما شاهد هستیم که هیچ خانمی حضور ندارد، درخواستمان این است که حضور خانم‌ها خیلی بیشتر از گذشته باشد.

سوال:چقدر در جامعه‌ی ما شرایط برای مشارکت فعال زنان در عرصه‌های سرنوشت ساز فراهم است؟

ولویون: امروز استناد ما به بیانات مقام معظم رهبری است که ملاک واگذاری مسئولیت اجتماعی و سیاسی را شایسته سالاری ایشان دانستند و این نوع وظایف را برای زنان، هم در رابطه با مسائل خانه، هم مسائل وظایف خانوادگی قابل جمع دانستند. منتها اجازه بدهید که امروز این دیداری که معظم له با اقشار مختلف زنان داشتند، چون واقعا تبیین دیدگاه عقلانی و منطقی اسلام را در مورد زنان مطرح کردند، بر مسائل هویت زنان، حقوق و تکالیف زنان، آزادی‌ها و محدودیت‌های زنان تاکید کردند، میهمانان ما از مسائل مختلف مخصوصا مشارکت اجتماعی صحبت کردند، من می‌خواهم که اشاره‌ای داشته باشم به مسئله‌ی ارتقای امنیت زنان در برابر سوء رفتار، یک موضوعی که ایشان امروز مطرح فرمودند و کمتر توجه شده در جامعه ایران، این است که مسئله‌ی زن در اسلام یکی از نقاط قوت اسلام است به عکس که ما در واقع فرهنگ نظام تمدنی و فرهنگی غرب از گذشته تاکنون می‌خواهد که فرهنگ اسلامی را به چالش بکشاند و ما پاسخگو باشیم در حالیکه حضرت آقا دقیقا غرب را متهم کردند و ملزم دانستند که پاسخ بدهند، چون نگاه اسلام به زن کاملا متفاوت با نگاهی است که غرب دارد، ایشان مسئله‌ی آرامش و آسایش زنان را در خانه یکی از موضوعات تحکیم خانواده برشمردند و تاکید فرمودند که هرگونه رفتار سوء، هر گونه بددهانی، هر گونه آسیب زدن جسمی را واقعا برای جامعه‌ی اسلامی و زن مسلمان تقبیح شمردند.

سوال: آیا شرایط جامعه برای مشارکت فعال زنان در تصمیم‌های سرنوشت ساز، در حوزه‌های تصمیم گیری و سیاست‌گذاری فراهم است؟

ولویون: مسلما، رهبر معظم انقلاب امروز در رابطه با پیام حضرت امام و نگاه حضرت امام به این که در واقع واجب است و در بعضی از رشته‌های سلامت، پزشکی، آموزش و آموزش و پرورش را واجب کفایی امام فرمودند و ایشان تاکید فرمودند که برای زنان هم واجب است و هم قابل جمع است این وظایف و تاکید کردند که برای حضور زنان شایسته سالاری مسئله است و نباید بین زنان و مردان اختلاف باشد حتی به تصریح قرآن کریم حقوق خانوادگی زن و مرد هم یکسان است، منتها من این جا برای این که ایشان روی ارتقای امنیت زنان بحث کردند، من لازم دیدم که اشاره بکنم به لایحه‌ای که برای تامین امنیت زنان در برابر خشونت از سوی ایشان مطرح شده بود و ما یک لایحه قضایی را در سال ۹۹

به مجلس دادیم، این لایحه یک لایحه‌ای بود که از طرف ریاست محترم قوه‌ی وقت به دولت داده شده بود و مجلس دارد روی آن کار می‌کند، ولی متاسفانه وارد تحلیل‌های ارزیابی‌های شخصی شده و همین جور مانده در حالی که ایشان این لایحه که تحت عنوان پیشگیری از آسیب دیدگی زنان است و ارتقای امنیت زنان در برابر سوء رفتار است همین طوری که ایشان تاکید فرمودند هرگونه سوء رفتار و ترک فعلی که موجب آسیب و آزار جسمی زنان بشود مستلزم مجازات است و ما در این لایحه الان در واقع تاکید من این است که تامین امنیت زنان موجب تحکیم خانواده است، ایجاد امنیت زنان در این لایحه در اجتماع و در خانواده پیش بینی شده و در این قانون اقدامات پیشگیرانه حمایتی مورد توجه قرار گرفته است، تدابیر امنیتی و حمایتی که باید انجام بشود از سوی حاکمیت تامین می‌شود و این جا در این قانون قوه قضائیه مکلف شده که حمایت‌های قضایی از این قانون بکند، همین طوری که فرمودند و تاکید کردند این نوع سوء رفتار بر اساس قانون مجازات اسلامی این‌ها مجازات دارد و خواهش من این است که به این موضوع دقت بشود و به بیانات ایشان در رابطه با مسائل امنیت زنان در خانواده و اجتماع بیشتر تاکید بشود.

سوال: چطور می‌شود بین شاغل بودن، مادر بودن و همسر بودن یک تعادل برقرار کرد که به نحو احسن در هر سه آن حضور پیدا کنیم؟

سعیدی نژاد: اولا که باید گفت تربیت سه تا بچه و چهار تا بچه از یک بچه خیلی راحت‌تر است، در واقع تربیت بزرگ کردن و مادری کردن برای می‌توانم بگویم سه فرزند به بالا راحت‌تر از یک بچه و دو بچه است.

اولی هم تربیت بقیه را عهده دار می‌شود و هم در واقع زحمت باری که ما برای فضای تربیت فرزند بر دوش پدر و مادر می‌گذاریم در یک بچه دو بچه این بر عهده‌ی بچه‌های بزرگ‌تر گذاشته می‌شود و عملا هم با این فرآیند خود بچه‌های بزرگ‌تر آماده می‌شوند و بزرگ می‌شوند و پرورش داده می‌شوند و استعدادهایشان شکوفا می‌شود یکی از اشتباهات ما این است که صرفا مشقت‌های مادری را می‌بینیم، من امروز با مادر شدن در واقع خیلی از استعدادهایم و خلاقیت هایم و قدرت تدبیرم و قدرت مدیریتم در ارتباط با محیط پیرامونم خیلی افزایش پیدا کرده است این را من باید به عنوان یک مادر ببینم ما باید

نشان بدهیم به جامعه بانوان خودمان که مادر شدن چقدر برایشان ایجاد ظرفیت می‌کند.

سوال: الان خود شما به عنوان کسی که دارید فعالیت می‌کنید و مسئولیت هم دارید یک نکته‌ای که رهبری امروز در دیدارشان اشاره کردند که از مسئولان برای ایجاد نشدن تعارض بین مسئولیت اجتماعی و خانه داری راه حل پیدا کنند راه حل پیدا می‌کنیم؟

سعیدی نژاد: حتما، من یک پیشنهاد جدی دارم، وقتی امثال بنده را شما به عنوان الگو مطرح می‌کنید دچار یک اشتباه راهبردی می‌شوید.

سوال: ما مثال زدیم الگو نگفتیم.

سعیدی نژاد: دقت کنیم، حضرت آقا هم خوب فرمودند حضور در خیلی از این عرصه‌ها واجب کفایی است، یعنی بنده، امثال بنده حضور پیدا می‌کنیم که راه را برای اثرگذاری، فعال شدن و در واقع رشد بقیه بانوان فراهم کنیم و واقعا خیلی از نقش‌هایی که ما می‌پذیریم، نقش شغل اجتماعی که ما الان داریم با فضای خانوادگی مان در تعارض ذاتی است و اتفاقا حرف متفاوتی که انقلاب اسلامی مطرح کرده به عنوان الگوی سوم، در مدل اصلی خودش که می‌آید در واقع تأسی می‌کند از حضرت زهرا (س) مدلی است که اصالتا تعارض را قرار نداده، چطور؟ ما وقتی سراغ زندگی حضرت زهرا (س) می‌رویم ایشان به شدت زندگی خانوادگی اش برایش مهم است، ولی ایشان را یک رهبر بزرگ اجتماعی و یک لیدر بزرگ اجتماعی می‌بینید ایشان مدیریت فدک ۴ سال بر عهده شان بوده، درآمد سالانه فدک ۲۴ هزار درهم بوده یک بنگاه بزرگ اقتصادی بوده، ایشان در خیلی از جنگ‌ها حضور داشتند در ماجرای حجه الوداع حضور داشتند و تصویری که ما بعضا داریم شاید خیلی محدودتر است از نقشی که ایشان در فضای اجتماع داشتند، اما عملا اثری که گذاشتند ماجرای خطبه فدکیه و اثرگذاری که ایشان در ماجرای احقاق دین حق داشتند در ماجرای احقاق ولایت الهی داشتند این‌قدر مهم بود که در واقع آن زمان کسی، چون بزرگی، چون حضرت علی (ع) نمی‌توانست نقش ایشان را بپذیرد و امروز بانوان ما باید ما بتوانیم نقشی را مدلی از اثرگذاری برایشان تعریف کنیم که عملا خیلی از اثرگذاری‌ها را از بطن خانه شروع کنند و خانه شان امتداد اجتماعی داشته باشد.

سوال: مدل مناسب اثرگذاری، بعضی‌ها این انتقاد را مطرح می‌کنند که زن نقش آفرینی اجتماعی داشته باشد به خانه هم توجه می‌کند، ولی سامانه اداری ما و کاری ما به گونه‌ای است که ممکن است اینگونه اتفاق نیفتد، قبول دارید؟

حسنی حلم: بله، چند تا نکته مهم است که، چون فکر می‌کنم حق این است که به هرحال بحث کاملا منعقد بشود، اول حضرت آقا دو تا شرط را فرمودند در بحث اشتغال، اول: بحث توجه به نقش‌های خانوادگی که خانم فرمودند، دوم: بحث رعایت آن حریم فردی و آن احتیاط در بحث جاذبه‌های جنسی که در همه محافل وجود دارد و قابل انکار نیست یکی این، دوم این که حواسمان باشد وقتی این را مطرح می‌کنیم بحث سوپرووومن‌ها یا ابرزن‌ها را حواسمان باشد هیچ وقت شاید خانمی که نتوانیم بگوییم که صد در صد همه‌ی خانم‌ها می‌توانند ۵-۶-۷ تا بچه بیاورند و بعد یک شغل تمام وقت داشته باشند در هر دو عرصه هم ایده آل باشند. حواسمان باشد که این بدتر باعث استرش و آن باعث فشار به جامعه زنان وارد می‌کنیم، بحث بعدی خود آقا هم فرمودند، گفتند که اگر جایی تزاحم و تعارض بین نقش‌ها هست که

ماها به عنوان تجربه زیستی همه مان مطرح است و همه این را بحث تزاحم را درک می‌کنیم فرمودند که مسئولین باید در بحث سیاستگذاری و در بحث اجرا، واقعیت ما ضعیف هستیم، قانون جوانی جمعیت که نزدیک‌ترین قانون است آیا واقعا اجرایی شده در این بحث؟ بحث قانون کار، شرایط خانم‌ها در قانون کار، خیلی در این بحث ضعیفیم.

نکته آخر، تاکیدی که بنده و سرکار خانم ولویون استاد بنده، چون ۴۰ـ۵۰ سال ایشان در عرصه کنشگری قضایی مشغول هستند تاکید می‌کند این است که به غیر از مباحثی که حضرت آقا فرمودند بحث قضایی لایحه‌ی ارتقای امنیت زنان را خواهش می‌کنم، خواهش می‌کنم رسانه به آن توجه کند.